

רבי¹ אליעזר סבר יש אם למסורת-

Rabi Eliezer maintains, Yesh Aim L'masores

Overview²

תוספות continues to explain (according to פרש"י) the view of ר"א. Our issue takes issue with פרש"י and offers a different גירסא and interpretation.

ומדלא כתב בביגדו ביו"ד משמע היינו לשון בגידה³ דאי לשון בגד הוה ליה למיכתב ביו"ד -
and since it is not written 'בביגדו' (with a יו"ד, which would make the reading and writing to mean 'his garment'), **this indicates that it is an expression of betrayal, for if it were an expression of a garment, it should have been written with a יו"ד.**

תוספות responds to an anticipated difficulty:

ואף על גב דכתיב (בראשית לט⁴) ותתפשטהו בבגדו בלא יו"ד⁵ היינו משום דליכא למיטעי⁶ -
And even though it is written, 'and she grabbed him בבגדו (by his garment)' without a יו"ד, that does not present a difficulty; there it is written without a יו"ד, because we cannot err to think it means anything besides a garment. This concludes תוספות interpretation of פרש"י.

פרש"י asks on תוספות:

וקשה היכי דייק שהמסורת לשון בגידה מדלא כתיב בביגדו ביו"ד -
And there is a difficulty; how does ר"א infer that the מסורת is an expression of betrayal, since was not written בבגדו with a יו"ד -
דאדרבה נידוק שהוא לשון פריסת טלית מדלא כתב בבוגדו ביו"ד⁷ -

¹ The תוס' comments that this תוספות is a continuation of the previous כיון תוס' ד"ה (not a separate תוס').

² See 'Overview' to the previous תוס' ד"ה כיון תוס'.

³ means we understand the way it is written (spelled), not the way it sounds (read). The word בבגדו without a יו"ד spells בבגדו (betrayal – קמוצה), for if you wish to spell 'his garment', it should be spelled בבגדו which places a היריק under the ת"ת (since it is followed by a יו"ד).

⁴ ותתפשטהו בבגדו לאמר וגו'; reads וישב פסוק יב.

⁵ How can we say that the מסורת of 'his garment' requires a יו"ד, for her we see that בבגדו without a יו"ד means his garment?!

⁶ See a similar (question and) answer in the previous כיון תוס' ד"ה [TIE footnote # 15]. There is no other interpretation of ותתפשטהו בבגדו, except for 'his garment' therefore it was not necessary to be that precise, however here since it can mean either garment or betrayal, if it meant garment, it should be spelled בבגדו to avoid any misconception.

⁷ The spelling of בבגדו is ambiguous it can mean garment (הב' חרוקה) and it can mean betrayal (הב' קמוצה). However just as you can argue if the תורה means garment it should be spelled בבגדו (with a יו"ד), we can argue the reverse; if the תורה meant betrayal it should be spelled בבוגדו (which is the present tense of betrayal) in order to avoid any misconception.

On the contrary, let us infer that it is an expression of ‘spreading out the cloak’, since the פסוק did not write בבגדו with a וי"ו!

תוספות asks an additional question:

ועוד דאין רגילות למיכתב לא יו"ד ולא וי"ו⁸ בתוך אותיות הפעולה⁹ -

And furthermore it is not usual to write neither a יו"ד, nor a וי"ו within the letters of the root. תוספות does not answer the questions on פרש"י.

תוספות offers a (second) explanation according to this גירסא:

ונראה לפרש¹⁰ שהמקרא ודאי משמע לשון פריסת טלית כמו ותתפשהו בבגדו -

And it appears that the explanation is that the reading (יש אם למקרא) certainly indicates an expression of פריסת טלית, similar to ותתפשהו בבגדו, where it definitely means a garment, so here too the reading indicates a garment -

דאי לשון בגידה היה ראוי לקרות בבגדו -

- (הב' קמוצה) בבגדו it should have been read **For if it is an expression of betrayal**

אבל המסורת הוא לשון בגידה דאי לשון פריסת טלית היה לו לכתוב בבגדו עליה ולא בבגדו בה -

However the מסורת (the spelling) is an expression of betrayal, for if it is an expression of ‘spreading the טלית’, it should be written בבגדו עליה (when he spread his garment over her), but not בבגדו בה (when he spread his garment in her). The phrase בבגדו בה lends itself more to the interpretation ‘when his betrayal was in her [life]’.¹¹

תוספות is still not satisfied:

ומיהו קשה לרבינו תם דאין דרך הגמרא להקדים דברי רבי עקיבא לדברי רבי אליעזר שהיה רבו -

However the ר"ת has a difficulty with this גירסא, for it is not the manner of the גמרא to mention first the words of ר"ע before the words of ר"א who was the teacher of ר"ע –

תוספות offers a new גירסא and interpretation:

לכך נראה לרבינו תם דגרסינן¹² כיון שפירש טליתו עליה דברי רבי אליעזר -

Therefore it appears to the ר"ת (a third interpretation) that we are גורס, ‘once he

⁸ See ‘Thinking it over’ # 1.

⁹ The word פעולה here means function; the letters that make the word functional. The letters of ‘a garment’ in לשון בגד, so even when it takes the form of ‘his garment’ בבגדו we do not interpose other letters for vocalization within the root letters. Therefore there is no proof that בבגדו means betrayal, since it has no יו"ד, because a יו"ד has no place in בבגדו. See מהרש"א for an alternate explanation.

¹⁰ In this פירש our תוס' agrees with רש"י regarding the גירסא, however he disagrees with רש"י regarding the inference of ר"א that בבגדו means betrayal (where רש"י explains the inference that otherwise it should be spelled בבגדו; however, תוספות offers an alternate inference).

¹¹ See ‘Thinking it over’ # 2.

¹² The ר"ת reverses the views of ר"א ור"ע. However he agrees (with רש"י) that ר"א maintains למסורת ר"א and יש אם למקרא maintains יש אם למקרא.

was פירש טליתו עליה he cannot resell her, these are the words of ר"א -

ורבי עקיבא אומר כיון שבגד בה -

And ר"ע says, once he betrayed her he cannot resell her.

וניחא השתא שדברי רבי אלעזר קודמין לדברי רבי עקיבא שהיה תלמידו -

And now it is proper for the words of ר"א precede the words of ר"ע who was his student -

והכי פירושו רבי אליעזר סבר יש אם למסורת ומסורת הוי לשון בגד דהיינו פריסת טלית -

And this is the explanation; ר"א maintains יש אם למסורת, and the מסורת is that בגדו is an expression of a garment, which means פריסת טלית. ר"א infers this -

מדלא כתיב בבגדו בוי"ו¹³ או בביגדו¹⁴ בוי"ד -

Since it is not written בבגדו with a וי"ו or בביגדו with a ד"ד, which would have been the appropriate way to spell it if it meant בגידה, in order to avoid confusing it with 'a garment'.

תוספות responds to an anticipated difficulty:

אף על גב דבשמעו לא כתב בוי"ו¹⁵ היינו משום דליכא למיטעי¹⁶ -

Even though that by בשמעו it is not written with a וי"ו, nevertheless there is no difficulty, that is because there is no room for a mistake there.

ורבי עקיבא סבר יש אם למקרא היינו לשון בגידה -

And ר"ע maintains למקרא יש אם, which means that בבגדו (הב' חרוקה) is an expression of betrayal -

דאי לשון בגד הוי ליה למימר בבגדו דמבגד יאמר בגדו כמו מנגד נגדו ומחלב חלבו¹⁷ -

For if it were an expression of a garment, it should be read בבגדו (הב' [השניה]) because from the word בגד (with a סגול) we should say בגדו (הב' סגולה), just as from נגד (סגולה) we say נגדו (הנו"ן סגולה) and from חלב we say חלבו (החי"ת סגולה).

Since we do not read it בבגדו (הב' סגולה) as it should be read if it means garment, but rather we read

¹³ See the text by מהרש"ל ומהר"ם who explain that this is not in contradiction with תוס' question previously (see the text by footnote # 8) on רש"י that בתוך אותיות הפעולה ולא וי"ו. Previously the simple meaning of בבגדו is a garment (like ותתפשוהו בבגדו), however ר"א wanted to infer that it is not a garment (but rather betrayal) since it is not spelled בביגדו (with a וי"ד), תוספות asks (on פרש"י) that it is no inference since it is not usual to insert a וי"ד. באותיות הפעולה. However here where ר"א maintains that בבגדו means garment (which is מקרא של פשוטו as just mentioned), for if it would mean something other than פשש"מ, i.e. betrayal; the תורה would have spelled it differently. See מהרש"א for an alternate explanation.

¹⁴ The מהרש"ל amends this to read בבגודו (instead of בביגדו). [He would seemingly also omit the 'ב'וי"ו].

¹⁵ Why did we just state that if בבגדו (הב' קמוצה) meant בגידה, there should have been a וי"ו, we see that the תורה writes בשמעו (השי"ן קמוצה) without a וי"ו. (See footnote # 6.)

¹⁶ Whichever way you write בשמעו it will only mean hearing; however here depending how it is written, בבגדו can mean a garment or betrayal, therefore if the תורה meant betrayal it should have been more precise (especially since בבגדו means a garment).

¹⁷ We cite here the words of the רמב"ן, who states; (או) יערה עלינו רוח ממרום, עכ"ל.

it (הב' חרוקה) בגדו.

תוספות responds to an anticipated difficulty:

ואף על גב דקרינן ותתפשהו בבגדו ולא בבגדו התם ליכא למיטעי¹⁸ -

And even though we read בבגדו (with a 'ב') and not בבגדו (with a 'ב') (with a חרוקה), that is not a difficulty, since **there can be no mistake there** that it does not mean a garment, however here where it can also mean betrayal the reading should be more precise.

תוספות offers a fourth explanation (which follows the first [רש"י]:

ויש מפרשים בהאי דכתיב¹⁹ אשר לא יעדה וקרינן לו בוי"ו -

And others explain that the dispute whether למקרא יש אם or למסורת is regarding **this which is written, 'אשר לא יעדה'** (with an אל"ף), **but it is read לו with a וי"ו** (but it is not regarding בבגדו) -

רבי עקיבא סבר יש אם למקרא דהיינו לו בוי"ו -

And maintains ר"ע (which means he was מייעד her for himself) -

והשתא מגלה על בבגדו שהוא לשון בגד פריסת טלית -

So now the לו reveals that בגדו is an expression of טלית, for he was מייעד her -

רבי אליעזר סבר יש אם למסורת וכתיב לא באל"ף והשתא מגלה על בבגדו שהוא לשון בגידה:

However **א"ל"ף** (which means he was not מייעד her), **so now the לא reveals that בגדו is an expression of betrayal** (for since he was not מייעד her, it cannot mean עליה).

Summary

All agree that ר"ע maintains למקרא יש אם and ר"א maintains למסורת יש אם. According to three explanations in תוס' it is ר"ע who maintains מוכרה לשפחות אחר (either because בבגדו means garment or we read לו), and ר"א maintains אין (לא). One explanation is the reverse; ר"א maintains מוכרה לשפחות אחר אישות (because בבגדו means garment) and ר"ע maintains אין מוכרה לשפחות אחר שפחות (because בבגדו mean betrayal).

Thinking it over

1. Why does תוספות mention that it is not customary to insert a וי"ו,²⁰ since that is

¹⁸ See footnote # 6 & 15.

¹⁹ אם רעה בעיני אדניו אשר לא [לו] יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה, reads, שמות כא, ח.

not contradicting the view of ר"א;²¹ it maintains his inference?!

2. interpretation that the inference of ר"א is from בה בבגדו (instead of בבגדו (למקרא or יש אם למסורת),²² does not seem to have any connection to עליה).

²⁰ See footnote # 8.

²¹ תוספות asks that seemingly we cannot support ר"א from the fact that it is not written בבגדו, since we do not insert a וי"ו; however we cannot refute ר"א (as תוספות wanted to say) since it does not state בבגדו, for we do not insert a וי"ו. Not inserting a וי"ו does not support ר"א, but not inserting a וי"ו does not allow us to contradict ר"א; however תוספות puts them together as if both of them do not support ר"א.

²² See footnote # 11.